

פעם מער צייטונג

דיוועס בלאט ערשיינט דריימאל וואכנטליך...

אויך דיוועס צייטונג מאגן מאן יעדען טאג פרענומערייען...

№r. 38. נינטער יאהרונג, פעסט, מיטטוואך יד ניסן התל"ח. Pest, den 28. März 1877.

דאס פערד אין דער מודלען.

וויא זיך דאס פערד אין דער מודלען אים דיא אקסע דעס גראסען מיהל-האדעס אים קרויע...

לאנג ווילל דער רוסישע גענעראל אינגאטערה

אום פריהלינג דאך צור אויספריהינג ברינגען! דיא נאנצע א-רעגעמאלישע פראגע בעווענט...

נינטער יאהרונג

מאן נעמט דאס דיא פערבעסערונגען ערנסט-ליך אין דיא האנד; עס זינד בערייטט אייניגע וואכען פערשטריבען, אהנע דאס זיך דער מלאן...

פערשיעדנע נייאנקייטען.

בעזאנדערע בעריקויב-טייגונג. אום קאנסטאנטינאפעל ווירד זא-בען בעריכטעט דאסס דיא מירקישע פאלא-טענט...

בעצרת נאמן אינגעשטעלערט. דאס זאגט ענ-
דערונ בעשטיגער דארין, דאס דאס שטעטע אג-
שטאט 30, בלאס 28 וואהלבעצירקע האבען
ווערען.

נ א כ ט ר א נ

אין דער געשטעלען וועג דעם אינאיי-
שען רייכטאנעם; וועלכע פאן 11 אהר פארמיט-
מאס ביו האלב 5 אהר נאכמיטאגס ווערען
ווארדע דער אנטראג דעם פאנאנעמיטערס
איבער דאס "נייע אנליהע" מיט 166 גענען 74 שטי-
מען אנגענאמען. דער דעפוטירטע בעלל די-
קאטש שפראך גענען דאס נייע אנליהע, ער ער-
לערטע דאס רעזולטאט פיר דעם, דאס דאס זיך
אין וויכטיגע אנגעלעגענהייטען ניכט אייסקענט.
עבענאז שפראך ערנסט שימאני גענען דאס נייע
אנליהע אינדעם ער זאגט: "דאס נייע אנליהע
ווערדע דאס אלטע אנליהע ניכט טרענען, ווארדען
נאך פערנאמען, אונד דאס נייע אנליהע ווערען
דאס אלטע עס וואס ערשט קיינע נייע געלענע-
דיאט צו איינער אנליהע, דאס ווערדע נייע קענע-
בעפריכטען אינטראמען." דער בערזשעט
דעפוטירטע שפראך פיר דאס נייע אנלי-
הע. נאך שפראך שפראך פאנאנעמיטער
עלל ל. ער זאגט: "פאן מיט זיך ערשט אייך
אלעס נעמאט מאכען, דאס פאליטישע לאגע
איזט איינע ווער איינעוויסע, פאר ווענען מא-
נען וואר בעווייט איינע פריעויליכע שטימען
היינט אבער איזט ווערדע קענען וועטער איי-
געשטען, און זיך זיך דאס פריעויליכע און
פלאטציר קענען, זאס איזט עס ערשט נאכהווע-
דיג, דאס דער מיניסטער דאס פאלמאכט האט
וואבלד ווערדע אין שטימען אייגענליך איי-
טריפטע דענעלעכע וואפאט צו בעניטען, אום
דאס ערשטע רעזולטאט אום הונדע קאם, דאס וואר
נאך אין פריעויליכע פאן 63 טירעלעך ווערען
אין עס אהר נון געלענען, ווענען צו פערמיט
דער אונד דאס איינאנאמען 16 טירעלעך צו
ערהאנען." דער היקע דעפוטירטע ראלד
זאגט: "וואס מאכען וואס ווערדע דאס פיר אג-
ליהע געשטימען דער באקאנטע ווער דאס פיר
הער אדער שפעטער האטען; וואס אלוז דאס
לאנגע הערימשיפעלעך - מאכען וואס גליך באק-
האט" - צום שלום שפראך דאס מיט גענען
דאס ליגען דעפוטירטע, אייך דאס קאמפלימענט
פאן לוקאטש, דאס דאס דאס רעזולטאט דעם וואס
אנטיאדעטע מיט: "זיך ניכט דער דעם האט
דאס גליק, פריעויליכע געלענען עס דאקער זיך
אונד דאס אלטע שרדען צו טרענען."

טעלעגראפישע דעפוטירטע

ווי ען 25 טען מער, ווערדע איינאנאמען
איזט היינט ווער איינגעטראפען איינער שפראך
אנדערטאלב שטימען מיט דעם היינטיגען רוי-
טען געזעצערען.

שען געזאנדטען נאויקאפ, גראף אנדראשי בע-
זוכטע אום 1 פערטעל 12 אהר דען גענעראל
אינאנטיפע אונד שפראך מיט איהם איינע שמונדע,
אום 4 אהר נאכמיטאגס זוכטע אינאנטיפע
דען גראפען אנדראשי איינער האטען מיט איהם
איינע צוויישיטיגע בעראטינג, נאך ווערדע בע-
האטונג בענאד זיך אנדראשי צום מאזער, היינט
מיטאטאס ווערד אייך אינאנטיפע פאם מאזער
עמפאנגען ווערדען. גענעראל אינאנטיפע פער-
לאנגטע, דאס זיך עסטערייך-אינאנטיפע מיט רוי-
לאנד צום קריגען גענען דאס טרימא פערבינדען
אדער דאס עס ווענעטענאס אונד פארטראשי בליבען
מאנע, אינאנטיפע זאגט: "ווענען עסטערייך ניכט
מיט רויסלאנד קענען, זאס וואל עס ווענעטענאס
ניכט גענען רויסלאנד גענען." גראף אנדראשי
אבער ערקלערטע: "עסטערייך-אינאנטיפע קאנען
זיך הונד נאר קיין פערשפריכען בינדען לאסען,
עסטערייך-אינאנטיפע דענקט וואל ניכט אן איינען
קריגען, וואבלד אבער זינע אינטערעסען הונד
איינען צווייטע קריגען אייך געפאהר קאם-
מען, ווערד עס צום שווערען גריפען מיטען." -
פאם פראפאגאנדל איזט טרענע מעהר, רוי-
לאנד דענקט יעצט טרען אן דען קריגען - דער
פריעויליכע דען טרימא אונד מאנטעניע
ווערד ניכט צו שטארקע קאממען, ווערד דאס פיר-
קייא טראגעדיע וואס אייך זאן פאן ענגלאנד ציך
נאכענענדיקט איינפארדערט ווארדע, ניכט
נאכענען וועלל.

געשעפטבערייכע

עסטערייך פרייע
קארן 1500 מעטער-צענטער 9.80-10.20 נולד.
קוקרין 6.30 נולדען.
האפער 7.60-7.50 נולד.
געשעפט פוסטער 6.70-7 נולד.
ווייזען פער פרייהאר 13.30-13.40 נולד.
קוקרין פער מאי ווי 6.45-6.50 נולדען.
האפער פער פרייהאר 7.35-7.42 נולד.
רעסעס פער איינאום 14% נולד, קאמפאני-
טער פער איינאום 14% נולד.
מעהל פרייע (פער 100 קולאנאס זאכט
זאק, פרייע 25 10 נולד, קר, נוי 1.
24 נולד - קר, נוי 23 2 נולד, קר, נוי 22 3 נולד, קר,
נוי 21 4 נולד, קר, נוי 19 5 נולד, קר, נוי 18 6 נולד,
קר, נוי 17 7 נולד, קר, נוי 15 8 נולד, קר, נוי 8%
13 נולד, קר, פרייע קלייע 4 נולד, קר, נוי 4
נולד, קר, 40 קר.

הילוע פרייע: גראסע ווייטע באקען 9%
נולד, צויענעל 11, ערבעסן 10-11 נולד, נייע ליגען
8-12 נולד, - נוייער סאך 10 נולד, בלייער 45-48 נולד,
הווע-ביין 9.80-10 נולד, הווען (פאלעש) 5.10-5.20 נולד,
ליינאטען 14% נולדען, האפאטען 9% - 11 נולד, פער
100 קולא.

ער דעס 6 ע ל סימא פער 100 קולאנאס
3.40 - 3.60 נולדען.
אונד שלום (הלב) 55-56 נולד.
צווייטע קען, סימא באטישע פאם - וואיע
22.50 נולדען.
קלע זאמען אונד איינע ווערען 105-120 נולד,
פאם-קלע 60-65 נולד, פער 100 קולא,
ווייזען 64.28-65.40 נולד,
פער 25% אום 50 נולד,
ריבאל דאסעלע-דאסעלע 50 נולד, פער
100 קולאנאס.
מאך אר 9% - 10% נולד, פער 100 קולא,
ווי קען 7.25-7 נולדען.
פער פער של אכט פרייע-פאקט, ביידע דעם
אום 23 טען, מ. הינע אונד פאליטישען מעסטער וואסען-
מאקע ווארדען 5091 שטיק גראם-אינער קליינ-פרייע
צו מאקע ענכאט, היינען ווארדען פערקויפט:
77 שטיק פרייע, פער שטיק פאן 80 - 90
2173 אכטען דאס פאך פאן 189-120 נולד,
630 קלע דאס פאך פאן 166-205 נולד, 340 מעל-קלע
דאס שטיק פאן 70-185 נולד, 11 שטיק בוספעל דאס פאך
צו 140-185 נולד, 988 שטיק קלעכער דאס שטיק פאן 12
30-30 נולד, 860 שטיק לעמטע דאס פאך פאן 4 - 6.20 נולד,
פרייע פער 100 קולא: אכטען-פלייש 46 - 50 נולדען,
קלע-פלייש 44 - 47 נולד, קלע-פלייש 50 - 50 נולד,
בוספעל-פלייש - נולד.
פרייע-פלייש 18-22 קולא 175-182 נולד,
איינמאל פרייע-פלייש פאן 13-14 קולא 178-180
נולד, צוויימאל פרייע-פלייש פאן 15-17 קולא 176
178 נולד, דריימאל פרייע-פלייש פאן 18-19 קולא
178 - 183 נולד.
קאל בלעדע, בייענע טשפעל 385-395 נולדען
פער 100 קולא.
וויינע פרייע
פער פאן 24-24% נולד, פער 100 ט.
רעסעס קאל 20-21 נולדען,
ווייזען פערקויפט ווארדען 1500 מעטער-
פרייע פאן 76-77 קולא 18.35-18.70 נולד,
פער מעטער-פרייע.
האפער אינאנטיפע אב וויינע 7.70-8 נולדען
פער מעטער-צענטער.
קארן פרייע 70-72 קולאנאס 10.65-10.70 נולד
פער מעטער-פרייע.
קוקרין באטאט פער מעטער-פרייע 7.10
7.20 נולד.
נער סעס פוסטער 6.60-6.90 נולד.
קארן פרייע 19-20 נולד, נוי 17-
18 נולדען פער מעטער-פרייע.

לאטע-פרייע פאם 24 טען מערין 1877.
א פ ע נ
47 7 5 76 33
ל י נ י
75 76 63 1 68 8

פראנצויזישע רעאקטע: מאר בריי וויי.

פרייע-טאבעללע פאם 24 מערין				פרייע-טאבעללע פרייע-טאבעללע			
פרייע	פרייע	פרייע	פרייע	פרייע	פרייע	פרייע	פרייע
15.80	110.10	110.10	110.10	10.05	9.90	72	72
25	5.83	5.83	5.83	8.55	7.00	62	62
30.50				6.90	6.60	61	61
120	9.86	9.86	9.86	7.65	7.56	62	62
60	9.86	9.86	9.86	6.25	6.15	51	51
22.50	60.65	60.65	60.65	6.10	5.90	73	73
24.75	12.12	12.12	12.12	5.45	5.25		
73.25	1.51	1.51	1.51	13.30			
73							
95.25				6.45			
	297	297	297	7.45			
74.75	105.75	105.75	105.75	14.50			
72.75	109.75	109.75	109.75				
71.40	118	118	118				
84.90	132	132	132				
82	131.50	131.50	131.50				
100.25	21.50	21.50	21.50				
73.75	18	18	18				
	164	164	164				
	31	31	31				
89	93.50	93.50	93.50				
	18	18	18				
79.50	13.50	13.50	13.50				
	14.75	14.75	14.75				
	30.50	30.50	30.50				
	28.75	28.75	28.75				
	13.50	13.50	13.50				
88.75	89	89	89				

קען זא זיך דאך, וואס איז דער מענטש אהען רעגלניץ? איך קאן מיר זאן געווען גאר ניכט דענקען, און בין 20 יאהרע צו געווען שוואם. דאס בין ארזא אין "שכבא"אין, אינע ווייס וואס איך שלאכטען פיר איינע בעדייטונג האט. דאס של אכ-מען איז אויף אים וויא אינווערע רעליגיאן. הייסט עס דאך אין דער תורה: ונטמט האט געוואנט צו אברהם, נימם איין מעסערע אנדער של אכ מע דיינען זאָהן אלס אַפּער, אלס ער יעדאָך זיינען זאָהן שלאכטען וואָללטע, דא איז אינווערסארטעט אין לאַמע נעקאַממען. אין גענגעל: נאַטטעס היילט נין אברהם דאָסאן אַב, דאס ער זיינען זאָהן שלאכטע, דעס ערשיינט אַבער פלאַטעלדך אַנדער בעפאַהל דעס אברהם, דאס ער אַנטשאַטט זיינעם זאָהנעס דאס לאַמעס שיל אכ מע ין נין זיהעט דא דאס אהען געריכט נאָך ניכט אין, דאס דאס שלאכטען וויאָעס פאָן נאַטט אַנבעפאַהרען וואָר-דע? געוויס וואָר, אין דער טהאַט איז אין אינ-געשלאכטעטער אַסם אין גראַסעס ערפּירערקען. נין דענקען זא דו! און האָבע אין הערנאלס בלאָם צווייא אַסמען געשלאַכטעט. פאַן וועלכען און דאס בערהיטטסטען ראַבינען אין אַזאַרעל העט-טען עסמען דיפּען, נין וואָר און בייס פּלייש-הויער פּפּיפּע, דער ניט מיט כשר-פּלייש צו טהון האַט, אַנדער פּירער דאָרס דאס ביידיען פאַן מיר געשלאַכטעטען אַסמען, טראַטצודעס ערקיפּיעט אַבער הערר אינווער כשר-פּלייש! וואָהער האַט ער אַבער כשר-פּלייש, וועגן ער דאס פאַן מיר געשלאַכטעטען אַסמען איינעס אַנדערן פּלייש-הויער אַנטפּרעכען האַט, דעסאַהאַלד מאַכט אַך דאס אַנגייעו בייס העררן אַנבעדינק, דער דאך דאס נאַמע קהלל אויף דער וועלע האַט, און דאָך אי ניכט צו געקען, דאס אַס ענדער זאָר-הוי-פּלייש אַלס "כשר" ערפּירערקען ווערדען, און פּראַנע אַלזא: וואָ איז דא איינע ערפּירער-כשר-היינע נין, דא ניממס קיינע בעליידיגען, אַבער אויך מין כשר-פּלייש!" דאס געריכט פּרשאַב דאס פּערבאנדלען, אַס און דער אַנבעדינער זיינע-מאן איבער דא אַנגעלעגנהייט אויסצוהאַרען, אַס רייניגער פּאָמען שיינט דער שיחט אין העכט פּראָטמער מאַנן צו זיין, וואָ ער יעדאָך דא "עקרה" מיט דער "מציט שיחטה" פּעריוקערט פּערישטע-הען וואָר וויירטלדך ניכט, וואָהרשיינלדך ווירד און דאס ווענער לאַדעס-געריכט, הויכעיס ניכט קרונ געזאָגען זיין.

נען יעדעס בעטערעס איינעס קינדעס בעהייפּטע-טע: עס געהערט איהר! — אס נין צו ערפּאָרען וועלכע דאס איינעטלעכע מוטטער זיא, ערפּאָהל שלמה המלך, דאס דאס אַס קינד ערפּאָרען אינד יעדעס ווייבע איינע העלפטע דאָסאן געבע! עס וואָר נין נאטירליך, דאס עכען דאס וואָר ע מוטטער איהרע פּאָרדעיונג איינעטעכט מוטטע, דאמטי איהר געלעבעטע קינד ווי אַס לעבען בדייבע! זא געלאנגען דעןן שלמה המלך, דאס וואָהער מוטטער צו ערקענען און דאס קינד איהר אויסצולעבען, אין פּאָסט עהנלכער פּראָ-צעס שפעלעט זיך פאַר קורצעס, וואָ איינע ווענער געלעבעטע מעלדען, ביים וויאָוואָווער רבי אַב, מיט דעס אינטערשיידע בלאָם, דאס דער פּראָצעס ניכט אַנטפּרע צווייא ווייבען, זאָרדערן אינטער צווייא מענערן געפּאָרט וואָרדען, — דער זאַפּערע האַלט אויס פּאָלנעדיק: פאַר וועינען יאָהרען לעבעט אין יאָהרצוואַן אין מאַנן, נאָמענס ר' שמעון וילבערדעל פּעלע, ער און מיט פּעלען קינדערן בעפאַללען אַנדער קאָנאָנטע זיך זעהר שיער ערפּירערקען, דאס נאָמעס און איינע מאַכטע איהם יעדאָך זיינע אַכטער רבקה, וועלכע שאָן פּאָללע 13 יאָהרע אַלט וואָר, כּוללה וואָר, ווען חתן צו האַבען, דא עס ליידיגער און גוף פּעהלטיע, נין איז עס בעקאָנט, דאס נאָמעס לודך אין פּירערען ציי-טען אין פּאָלען איינע רייזע-הויכע ווערען אַכטער, דאס נאָך אַטמער קיינע "כּוללה וואָר", דער נאַמעס פּאָמירע נאָמעס פּערלענגעדיגען בערייטעטע. — אַלליין ווען דאס נאָמע אַס האַכסטען, איז דאס וועלכע נאָמעס אַס ערפּרעכען? ר' שמעון וילבער-אַפּעל ערפּירערקען נעמלדך אַנטן אַנטפּרעכעט פאַן איינעס ווייבען ברויטער זיינעס ערסטען וויי-בעס אין אַמעריקא, דער קינדערלאָז וואָר, איינע ברויטער מיט איינער דאספּע-שעס-קאָרטע פּאָן האַטמבורג נאך פּירערעלפּאָ, אין זיינעס ברויטער שרייבט דער גרויזע שוואַגער דעס ר' שמעון, ער מאַנע איהם זיינע ערשטעסע טאכטער נאך אַמע-ריקא זענען, דער ער זיין נאַמעס פּערבאָנען "פּערבאָנען ווילל, דער אַנטראַ פּעל ר' שמעון זעהר שיער, דא ער זיינע רבקה וויירטלדך זעהר ערשטלדך לעבעטע, דאך האַטט ר' שמעון שאָן דאס צווייטע ווייב, וועלכע הען אויך בלאָם דאס שיערע מוטטער דער רבקה וואָר, זיינע בעהייפּטעטע איהרעס מאַנע געענעלע, ער מאַנע דאס רבקה נאך אַמעריקא דער זאָהן אַכטער זענען, דא עס איינע נאָמעס "פּעריאה" זיא, אין מעדען "פּער" צו ווערדען, אינד עס געשאַה דעןן אויך זאָ וועינע טאנע שפעטער באַנדי דאס שיער-מוטטער דאס זיעבענאַבען אין איינעס רענעל צוואַממען, אַבערניאָמ אַס דעס זיינענערן מעדען.

וועלכעס ביז האַטמבורג זיך "דורכשניידערטע", אַס פאַן דאָרס אויס, דא זיא איינע דאספּע-שעס-קאָרטע האַטטע, נאך פּירערעלפּאָ צו רוינען, זיא טראַפּ געלילדך אין, אינד דער ריבע עפטער וואָר זא פּירערלדך, ניכט לאַנגע דאָרפּע צו שמער-בנין אינד דער רבקה זיין נאַמעס אינווערסערעס פּערמאָנען צוריקצולעבען, אין אַמעריקא היירא-טעט מאן וואָהלע ניכט צו 13-14 יאָהרען, אַבער רבקה וואָללטע ניכט, דאס מאָן זיא צו הייזע אין פּאָלען אַלס "אַלטע מאַד" בעמראַכטע, זיא פאַם-טע דאָהער דען ענטפּרעס, זיך אַלסבלד צו פּער-הייראטען, דא זיא נעמעהר "פּעל נדן" האַטטע, זא קאָנאָנטע עס איהר נאטירליך אויך אן מיניעס "התן" געלען, דאס האָכציט פאַנדי שטאַטט: דאס ענדע-פאַרד לעבעט אַבער אין פּאָרטוועררענדיק שטרייטע, רבקה בעקאָט נין באַלד הייס-וועה, אינד ערפּירערקע איהרעס מאַנע, זיא מוטטע נאך יאָהרצוואַן צוריקצווערן, דא זיא אין אַמעריקא ביזא אַלל איהרעס רייזעהומע ניכט געלילדך ווער-דען קאָנן, נין וואָר אַבער דער מאַן דורכאַוויס ניכט געיינעט, מיט זיינעס פּאָלענשען ווייבע רבקה, אין וועלכעס ער זורעכט ניכט פּערלעבעט וואָר אינד וואָר ער גער דעס נין דעס ווען עס עס גע-הייראטעטע, נאך יאָהרצוואַן צו ציעהען, אינד דאָרט עטוואַ מיט "פּאַפּאָאָן אַנד שטרייטע" איי-העריגעהען, רבקה דא איינע רעכט לעבעדיגע זיידן וואָר ווען דעס מאַנע דאס מהור, האַפּטע אַלל איהר פּערמאָנען צוואַממען אינד מאַכטע זיך וועלכעס אויף דאס דאס הייזע נאך יאָהרצוואַן, דאך ער-טלעטעט זיא זיך אויך דער הייזע אונד טראַפּ אין יאָהרצוואַן שאָן בענדעלדך מראַנג אין, זעהר ערשטעטענדיק ווירקטע עס אויף זיא, דאס זיא איה-רען געלעבעטען פאַטער ר' שמעון זיעבערפּעל ניכט מיעהר אַס לעבען טראַפּן, דא ער איינע וואָר בען פּערישטערקע וואָר, אַס אויך קראַנקע-לאַנגער ערכליקטע זיא בלאָם דאס פּער-האַטטע שיערעסטע, וועלכע אויף זיא דען איי-נע ריווע מאַכטע, אַלס וואָללע זיא איהר דען האַלל צושנדרען, אַס דעסאַל שטעלדער דאס אינוועהיי-רע פּערמאָנען אין דאס אַנדער צו בעקאַממען, דאס פּלאַטע איהר איינע נאך טיעפּערן אַס גענען דאס שטייפּעסטע אויך, אַלס דאס האַרע איהר ענדע נאָהע פּיהלטיע, ליענס זיא דען יאָהרצוואַן רבי אונד זיינען גבא צו זיך ריפּען אינד זאַמע פאַר דיינען צווייא זיינע דא וואָרט: "אַלל מין פּערמאָנען פּערמאָנען און מיניעס מאַנע עס אַמעריקא" — אין דענעס איינעבליקע שטרייטע דאס שיער-מוטטער פאַר איינע אַנטפּרעכען צוואַממען, אַבער אויך רבקה מאַכטע בלאָם נאך איינע שיערע אַטהעס-ציגע אונד פּערישער, — דאס זענען.

וואָ איז דין פּירער? פּראַנע דאס געפּן איה-רען זאָהן.

דאס מוטטע איהר ענטפּרענען לעבע מוטטער, ער אויס אין זאָלכע שטאַנדער, דאס ער פאַן אויטערן שפּיען ניכטס געטעס, און האָבע דאָהער דען אַלשען שפּיען אַס דאָס בעיאַפּראַנע, איהן מיט שפּיען אונד פּראַנע צו פּערישען, נון אויסער דעווער בעדינגען ער מיינע איהר אונגעטעמען.

אַלס יאָהר נאך דער מהללציט אין דען סאָלן טראַט, זאָמע דאס געפּן צו איהם:

"און האָבע זיא ביים אַבער-עסען נעכטס."

דאס מיר "פּראַנע יאָהר" נאָך בענג ניכט ענטפּרענען?

וואָלל האָט ער דאס! אַלליין דאס וועלכע טעמס מיר אין ערשטווען, דאך קאָנאָנט אויסט איהרעס אַטמער, דער האָט אַהנע בעדינגען מיט איהם פאַן דענווערען שפּיען געטעסען.

"מין פאַטער?"

זיא איהר פאַטער? ווען עס נעמלדך דעוועלכע דאַפּעל דעל מאָנעט אויס, דער זיך פאַר ער יאָהרען לע-נעיע ציש אין ווען אויפּוועלט אונד דער דאַמאַל פּיר איינען אַסאַלעווענישען אַללט; דער אַבער וואָ איך אַכטער עפּוהר, אין זעע אַלס האַטמבורג וואָר.

"און קאָננע דאס ווער-געשפּיעטע מיניעס אַבערס ניכט? זא לאַנגע און מיר יעדאך עריינעיע, אַזע ער אין שפּיען-גלייבנער יודע, אונד אין דענעס וועג האָט ער מיר צוגעגען?"

דער דעל מאָנעט דען אויך קאָנאָנט, וואָר אין

שאַנער, שלאַנער מאַנן מיט שוואַרצען האַרען אונד שוואַרצען אוינען, זיא ווערן איהם ניכט אַס געטעטעס-טען ענליך?

"איהרע שילדעיונג טיעפּער נאך הייסע צו גע-דינע פּייוו, מין פאַטער זעהט נאך הייסע ווענערלדך אויס," גלייביקע דא פּעלליכע איהרע פּייוו מוטטער?

"און וועט זיא מיינע מוטטער ניכט ענליך, און מיינע שוועסטער ניכט, אַפּטאַלס האַבען, אַלס און נאך איין קינד וואָר, פּערפּער זענען דאס בעטערקען געמאַכט, דאס אויך זאָ גאַנץ אַהרעס אויסוועה, אַלס אַללע מיינע פּעריואווערן אונד נאַר ניכט דאס אויסוועהן אוינען ווען האָבען; דאַן אַבער לעבעלשען דא ערשען נון אונד שווענען דאַנען?"

עס אויס זאָ, עס אויס ניכט אַנדערס "שפּראַך דא נעקע פיר זיך,

דאס איינעבליבונג וואָללטע ניכט מעהר אין גאַנץ קאַממען, דא ווענען לייטע צאָנען זיך באַלד אין איהרע ציטער צוריק.

אַלס דאס געפּן אַלליין וואָר, טען זיא מיט ראשען שוועטען און ציטערן אויף אונד אב.

עס קאָנן ניכט אַנדערס זיין "שפּראַך זיא, דעווער דעל מאָנעט האָט מין קינד געוויס צו ער זענען לאם-טען, אַס עס צום זענען צו ציעהען, און האָבע איהן מיט אַבשיאַ אויסוועהן, אַלס אויך דאַמאַל האָטען דאס ער אין ווען זיא, נין איז ער דער ביים ווערדען וואָללטע, אין שפּאַקווער געזאָגט, אַס מיר קינד צו איינעם שפּאַקווער זענען, עס אויס ענטפּרענען! — דאס געפּן פּעריאָטעט איינע שלאַפּלעק נאָמע, אַס

אונדערן מאָנען ניכט זיא דען ניסלעכען ווען, אונד שוועלעט איהם איהרע פּערמאָנען מיט.

האַט איהר זאָהן (פּראַנע דער ניסלעכע), קיין מעיקאַל און זיינעס לייבע געמאַכט, און וועלכעס מאַן איהן מיט בעסטישטייטע ווערעדיקענען קאָנאָנט?"

"וואָהל, גענענעטע דאס געפּן, אַלס מין געש-נעכטיגער ברודער געבאָרען וואָר, דא זאנשע אויס, העכסטע ווען דאס צווייטע קינד אויך אין זאָהן דאס זאָ קאָננע וויר דאס ווענען נאָמען דאך פאַן איינאַנדער אונטערשיידען; דעווער הער האָט איינען שטער-פּאָסינען לעבע-פלעקען און דער לינקען ביזנס, אַלס גלייך דאָרף מין בענגאַ דאס ליכט דער וועלט ערכליקטע, ביאַכט ער קיין זאָלכעס ציטען מיט, עס וואָר שפעטער נון דאס איינציג מעיקאַל, אן וועלכעס וויר דא קינדער אונטער-שיידען קאָנאָנטען."

עכטן פּראַנע נאָך בענגאַ אינע ציטער, אַס וויינער מוטטער איינען ניטען מאָנען צו וווינען, נאָרעס ער דען ניסלעכען בענייט, אונד וויינער מוטטער דאס האַנע גע-קיסט האַטטע, פּראַנע אויס דאס געפּן; "האַט דאס איהר אין היידעבערג אַס פּאָליט "עקאַר" געבאָרעט?"

"געוויס, לעבע מוטטער."

אונד וואָר דין פּירער אונס באַנען זענען?"

"זעהר הייסט; אונד דאס אַלס דא קליידונג ניכט אונטערשיידען, זיא וואָר דא ענליכקייט צווייטע אונס ווער אויפּפאַללענער, אונד דאך קאָנאָנט מאַן אַנאם אונטערשיידען, דא ער אן דער לינקען ביזנס איינען שטער-פּאָסינען לעבע-פלעקען האָט?"

(פּראַנע געטענען פּאַלעס)

אונד דאס האָטטע, דאס איינעם ווען דאס פּראַנע דען אויך קאָנאָנט, וואָר אין

לביטען מאסע איך פיר איינע פערבעסערונג
דער לאגע דער סלאווישען בעפאלקערונג אין דער
טירקיא!
* (רומעניע) דער ענגלישע מיניסטער בירקע
האט זיך אין רומעניען דארט פערזענלעך
מאן דען אויסגעפילדערטע יודען איינען שארע-
נעזאמיטע, הייליגער אייבערשטער יעדאך
דער רומענישע מיניסטער בראטאנא אין דער
אבערהויז-זיצונג פאם 24-טען דיווענס פאלגענ-
דעם: "אינזערע געריכטע אלליין האבען דאס
רעכט, זיך דארבעטן איינציגערשטען, אב דאס
יודען איינע אנשפוך אויף איינען שארענ-ער-
זאמן ערהעבען קאנען. איך ענגלאנד האט זיך
דארט געמאכט צו סימפטון" - עס איזט דינע
געוויס איינע רעכט נראבען אלע מיני-ער-
עס ווידער לידער אים דא אויסגעפילדערטען יודען
זעהר מורוה בעשעלעש זיין, ווען דאס רומעני-
שע געריכטע איבער זיך ענטשיידען זאלטען.
אויבערעס לאסט מאן דא און ענגלאנד פאן א-
נעס זאלן רומענישען מיניסטער מינע נראבהייט
אינס גענוכט שלייכערן. מאן ווירד אין לאנדאן
וויסטען וויא איינע רומענישען מיניסטער-נראבאן
ביצואסטען ווא-
* (אין הערע אישער שריפט-
שטעלער אלס פארטיקער) אין
קאנסטאנטינאפאל שטארבט דער 24-טען דיווענס
פאם שלאגע ערהערטע מיניסטער סימאן דייטש.
דיווער מאן ווא אוישפויגליך אין העברעא-
שע שריפטשולערע, ווארדע יעדאך שפעטער
אין בערוהסטער פארטיקער. דא איינע פרייע
פריסטע טהיילט איבער דען פערשטאריבענען
פאלגענדע איינעלעזישען מיט: סימאן דייטש
וואר אים יארדע 1897 אין ניוקאמבורג געבארען.
אין וועגס 22-טען לעבענס-יארדע קאמ ער נאך
ווען ווא ער זיך בלייבענד געדרעליעט אים זיינע
שטודיען פארזעצען צו קאנען. אין דער האפ-
ביבליאטעק פאנר דא איינע האנדשריפט אויף
אין גענוכט נאכערעם עטהעלעש. אלס אים
העברעאישע ווארטער-בוך פאנס בן סרוק
וועלכער בעקאנטליך פאן רש"י על התורה
זא הייליג אנגעפיהרט ווירד. דיווענס בערייטע
הערן סימאן דייטש פאר דאמיטע גערוקט
ווערדען קאנען. איינע יאהר שפעטער ליעס
דערגעלכער אין בוך רומען אינטער דעם מיטעל:
"דא איינע פארטיקער העברעאישע ווערמע דער
קין ק האפ-ביבליאטעק צו ווען דיווענס
פערצייבענט 196 העברעאישע ווערמע זיך
דער האפ-ביבליאטעק אין ווען זיך האנדשריפט-
ליך בעפינדען אונד נאך נייע געדרוקט ווארען. זון

האט דאס יאהר 1848 מיט זיינען רעוואלוציאנערען
עראייניגען. דא ווארדע אויך סימאן דייטש פאן
דעם פארטישען לערס בעטייבט. ער ווארף דיא
אלטען געזעצערען האנדשריפטען פאן זיך אונד
נאחס לעכהאפטען אנטהייל אן דען פארטישען
בעוועגונגען. ער ערלאנגטע אין קורצע צייט איינע
זאלכע בערייטונג אן דען פארטישען קרייזען
ווענעם דאס ער דאמאלס אלגעמיין הועט: "דער
העברעאישע שריפטשטעללער דייטש קאנן מי-
ניסטער מאכען אונד מיניסטער שטיצען" אלס
גענעראל ווינדיגערטען אים אקטאבער 1848 פאר
ווען ערשטענען וואר, דיא פערלאנגטע ער דיא
אויסלעפערונג דער היפט-רעדעלספיהרער דער
רעוואלוציאן אונד האבן דאממעטליך הערפאר, דאס
מאן איהם דען סימאן דייטש אונטער יעדער בע-
דינגונג געברענגט אדער מיט געברענגען מיט-
טע. דאך סימאן דייטש דער זאלאנגע אונטער דעם
ביבליאטעקענטישטיגע לעבעט, פערשטאנד עס
דויעמאל זיך נאך רעכטציטיג "איים דעם שטיי-
בע צו מאכען ער ווישט נאך פאריו, ווא ער
אלס פליכטלינג רעכטע. אלליין זיין אייפונעם,
ער הילפטיגע שטרעבען ערווארב איהם אויך אין פא-
רוואלד צעהלויבע פריידע, אונד און קאס ער
אין דיא ניסטע זאלטע זיך דעם באהנגעשפטע
צו ווידמען. ווערענדע דעם קרים-קריגעס מאכטע
ער נראסע געדרעגשפטע מיט דער טירקיא.
נאמעטליך מיט זען פיהרערע דער אונגענאמען
"יונג-טירקען" וועלכע בעקאנטליך דיא פערבעס-
טערינגען ערנסטליך אנטשטעבען, שטאנד סימאן
דייטש אין זעהר לעכהאפטעם פערקעהרע. פאן
דא אב מאכטע ער זיך דא ניי-בעלעבונד דעם
טירקישען אייבעס צור לעבענס-אייפונג. אים
נאויבער פארזינען יאהרעס פערליעס דייטש דאס
שאנע פאריו אונד זינג נאך קאנסטאנטינאפאל אים
בייא דער ניי-בעלעבונד דער טירקיא הורד אים-
פיהרונג דער באשטימטיגן הילפטיגע אונד צו
ביעטען. זון ווארדע ער פאם טארע עראייליט בע-
פאר דאס קאנטינענטיאלע ווערק אין דער
טירקיא נאך נאנען צו אייפונדיגן לעלאנט אים.
דייטש וואר אין ערלער באראקטער, דער נוכט
הייראטעטיש אים עטסא אונגעגרינדערטער זיין
נאנעס לעבען דעם וואהלע דער מענשהייט אונד
דער פרייהייט ווירמען צו קאנען.
* (בינג מענשען ערטרונקען)
אום דארטע וואראליא (ארווארע קאמיוטאט) האט
זיך פאלגענדער טרידיגע פאלל עראיינגע. דער
באך "ארווא" איזט איהרליך און וואסנעט אים,
דאס ער אים זאמטער נאנען אויסטראקעט. הורד
דען געשטאלענען שטנע אונד דיא פיליען הענען
איזט דיעסטאל דיווער באך יעדאך איבער 1/100-

טער האך אנגעשוואללען. דער יודישע ווירטהשיי-
זער סאלטאן מליין זאמטט זינער 10 יעהרען
טאכטער פערליטען אס 20-טען דיווענס. גענען דא
אהר אבערס. איף איינע וואנען דאס דאך
וואראליא, אים נאך פרייבס, וועלכעס יעניוויט
דעם באכעס ליענט צו געלאנגען. אים דער ווא-
נען יעדאך איבער דען באך פאהרען וואלטע,
שטיצעט פאר אללעס דאס דורכטויכטע איפער
אין. דיא פערדע גליטטען איבער דאס איפער
אונד ריססען דען וואנען מיט זיך. הורד דיווען
שטורצן ווארדע דאס מעדען אינס וואסער גע-
שלידערט. דער פאטער שפראנג צור רעכטע
זיינעם קינדעס בענעפאללס אין דען באך, ווא ביידע
פאן דען וועללען פארטועטען ווארדען. דער
מוטער ווארדע הורד איינען געקליבען ציפאלל
געטשטעט. אים 21-טען פריה פאנר זיך דאס ער-
טרוקענע מעדען געכסט דען טארטען קארפערן
הייזער זייען אים פרייבס אויף, וועלכע עכט-
פאלל אים אויסערדען. באכע נאקאמקאממען זינד.
דער אונגליקליכע סאלטאן קליין ווארדע ערסט
אס 24-טען דיווענס, אן איינעם ביים-ווארדעל העני-
גענד. איינעפאלדען.

* (אין עהרענבועלידיג-
זונגס-אדער בשר-פלייש-פרא-
צעס) אים ווען ברונגען דיא בעלעטער פאל-
גענען קאמישען פראצעס. דער שיחט אין הער-
נאס (איינע פארשטארט אן ווען), נאמעס ר'
מרדכי האראוויץ. האט ביים ראכניגער רון גי-
דעמאן אין ווען דיא אנוועגע ערשטאטעטע דאס
דער פליישויער אנדראס און אונדערה-פלייש
אלס "כשר" פערקויפט. דער הערד ראכניגער ליעס
דיא אנגעלעגענהייט אונטערוועקען אונד עס שטעלע-
טע זיך הערויס. דאס איז בעהיפטונג דעם שיחט'ס
ניכט ריכטיג וואר. יעדע טראט דער פליישויער
אונדערה גענען ר' מרדכי האראוויץ מיט איינער
קלאנע ווענען עהרענבועלידיג אים. אים ווע-
נער בעצירקס-געריכט פערראייהיילטע דען אויך
דען ארמען שיחט. דיווער יעדאך מעדרעטע דיא
אפגעלאאצאן אן דאס לאנדעס-געריכט אן. אס
21-טען דיווענס געלאנגטע דענען אויך דיוועס אונ-
פערקענדרונג. אויף דיא פראנע דעם ריכטערס אן
ר' מרדכי האראוויץ: וואייס ער דען גענען זיך
פליישויער איינער איינע עהרענבועלידיג זיך
צו שילדען קאממען ליעס אנטפארשטע דיווער:
געעהרטעס לאנדעס-געריכט! איך האבע ניעמאס
דען בעלידיגען וואללען. איך באכטע ביים הערדן
ראכניגער בלאס אים אינשערעסע אינזערער
הייליגען רעליגיאן דיא אנוועגע. הענטען זיא זיך
דאך. מינע העררען פאם האהען געריכטע! דענ-

פיינדע ערעהלעט. הרעסען דען טעמין דער ניעשן אונד
שווענען. -
אללע דייא שטינען דאנן אין דען וואנען אונד
פיהרען דעם שלאסעס צו.
נאכדעם דיא ניעשן זיך געפאסט האפטע פראנעס
זיא יאזעף: "ניכט וואהר, איהר העיר פאטער הייסט דא-
פאלע דעל מאנעס אונד אזוי אים האמבורג"
ער איזט (אנטווערפע יאזעף), אין האמבורג גע-
באדען. וואהנט אבער זייס פילען יארדען אין פראנ-
דיווע לעפטערע שטארט אונד אויך דער נעכטסטער
מינער מוסטער."
ניעשן אונטעס פאן דראבאך בעפאנר זיך דער
פריכטבארטען אייפונגען. דיא וואונדערבארע עהנליכקייט
יאזעס ניכט גור מיט איהרעס וואהנען, זאנדיקן אן נאך
האדערעם גראדע מיט דעם פערשטאריבענען ניעשן, מוסטע
זיא אויף דען געראקען בינגען. דאס דער זיינע מאנן
קאן זיא פאר זיך וואר. איהר געריכטעס קינד זייא. דאצו
דען נאך, דאס יאזעף דען קאטלע דעל מאנעס דען זיא
איינסט פערשטעהט אונד בעלידיגט האפטע אלס ווען
פאטער נאנעט.
וויא (זאנעט זיא צו זיך), ווען דיווער יודע אים
ראכע דאס איך איהן פערשטעהט, מיין קינד געשפאלען
אום עס צום יודען צו ערציעהען? קאנעט ער זיך גאר
פוסטער אן מיר זענען? העיר נאס, שאפט מיר ליכט
אין דיווער זאכע אונד לאסט מיך מיין קינד ווערע-
פירען!
בייא דער אבער-האדעלייט פעהלשע יאזעף דעל
מאנעס. -

פאלליעטאן.
גראף אדער יודע.
(6-טע פארשעצונג.)
פרינטימס קאפיטל.
עס וואר אן איינעם פראכטפאללען העכסט-טאנע
אלס דער וואנען דעם זיינען ניעשען פאן דראבאך. וועל-
כער דיא בירדע שטורענען פאן דער באהנג-שאציאן אב-
נעהאלט האפטע. הורד איינען ריכטען אייבערואלד לאנ-
זאם דען בערן הינאנפאר. גראף בענגא וואר ערשטע
אונד שרוםטעטיש אים וואנען יאזעף אבער האפטע דען
וואנען פערלאסטען אונד שרייטע שגעללעך דען בערן הינאן!
אלס דיא פאטער דיא צעטליך שטיילע אנהאטע הינט-
צוקליסטען פערמאכטען. אלס ער אבען אנטעראנט וואר
צייטע זיך איהם איין ענטציקענע בליק אין דיא קאסט-
ליכע, פריכטוויקע לאנדשאפט. דערארע ענטענאבער
קאן דאס שאנע זאלאס דראבאך אויף איינעם זאפט אונ-
שטיינערנען הינעל. דען דיא הייזער פאן דראבאך בע-
ניענעצטן.
יאזעף בליעב שטעהען אונד נעמאס דיא הערליכע
אויסזיכט. דא זאט ער איינע דאמע דען בערן הערליכע-
מען: אויך זיא האפטע איהן ערבליקט אונד ווינעטע איהם
מיט איהרעם טאכטענזוכע צו. יאזעף זינג איהר ענטע-
נען. נאך עהר ער שטעהען בלייבען קאנעט. פהלשע ער
זיך אומטראס אונד נעקטע. "מיין וואך! מיין וואך! וועק
דיא פרימער דאמע" דא ביים דא ענדליך ווערער. דיא
נעהווסט טריבע מיך דיר ענטענען. דאס מיין איינציגע
דיא אללעס, וואס מיר נעבליבען!"